

Jamal: "Dat was dan in een keurig plattelanddorp, waar waarschijnlijk niet één allochtoon woont. Ik kan er niet bij staan die ontzettende verongelijkheid vandaan komt."

Inge: "Ik word nog wel opgeroepen als getuige-deskundige in grote strafzaken, om de motieven of de persoonlijkheid van een verdachte te schetsen voor de rechtbank. Ik heb geleerd daarna van sociale media weg te blijven. Je wilt echt niet lezen wat er dan over jou en die verdachte gezegd wordt. Zo deprimerend. Het is altijd te soft, de straf is altijd te min, enzovoort, telkens dezelfde riedel. En als het over Marokkanen of Antillanen gaat: 'rot op naar je eigen land', ook al zijn het haast allemaal mensen die in Nederland geboren zijn. De aantrekkingskracht van een eenvoudig verklaringsmodel is voor velen onweerstaanbaar."

Jamal: "Ik denk dat het kantelment er was na Fortuyn, toen de klassieke partijen van zowat overal het verwijt kregen dat ze de man gedemoniseerd hadden. Sindsdien lopen ze op eieren, durven ze haast niet meer in te gaan tegen dat soort denkbeelden, uit angst anders het volk te beledigen."

"Zelfs Wilders wordt vandaag eigenlijk met fluwelen handschoenen aangepakt. Mensen die gingen betogen omdat een paar asielzoekers in hun dorp geplaatst werden, ja, daar moest je dan heel veel begrip voor hebben. Waarom eigenlijk? Ik woon in een stad waar veel culturen samenleven, en dus ook vluchtelingen die voor een verschrikkelijk regime zijn gevlucht. Waarom zouden er dan dorpen zijn waar die mensen niet mogen wonen?"

"Hou je mond, denk ik dan. Ik zoek vruchteloos naar politici die opstaan en zeggen: 'Wij staan voor deze keuze, dit is onze simpele menselijke plicht, en als het je niet bevalt, moet jij maar verhuizen.' Zolang dat softe in de politiek blijft, zolang mensen niet worden tegen-gesproken, blijft schofterigheid de regel."

Inge: "We hebben hier iets te veel begrip voor het onbegrip gekregen."

Of omgekeerd: het onbegrip voor begrip. De term 'Gutmensch' is een scheldwoord geworden.

Jamal: "Linkse-kerkaanhanger."

Inge: "Softe, naïeve idioot."

Jamal: "De socioloog Willem Schinkel schreef dat we in de illusie

'DAT IK VERSCHILLENDE LIEFDES TEGELIJK ZOU HEBBEN, TOT DAAR AAN TOE, MAAR MIJN PARTNER OOK?'

INGE SCHILPEROORD

zijn gaan leven dat oorlog bij ons niet kan plaatsvinden. We zijn verbaasd dat er iets in Parijs gebeurt, terwijl dat in Syrië aan de orde van de dag is, en op zo veel andere plekken. Waar komt dat gevoel vandaan dat wij daarvan vrijgesteld kunnen blijven, als wij het al een decennium ons volste recht vinden om Irak, Afghanistan en nu Syrië te bombarderen?"

Zullen we het liever over de liefde hebben? En over jullie fascinatie voor de liefde die niet mag, pedofilie? Is dat moeilijker of makkelijker dan over 'gewone' liefde schrijven?

Inge: "Het is mijn eerste boek, dus ik kan nog niet vergelijken (*lacht*). Het is boeiend, jazeker. Omdat je om te beginnen al de vraag kunt stellen of het liefde is. Omdat het toch beschouwd wordt als een vorm van gestoorde seksualiteit, terwijl het dat niet altijd alleen is."

"Mijn personage houdt oprecht van dat meisje, maar wil er naast ook dingen met haar waarvan hij zelf weet dat ze niet kunnen, en daarom worstelt hij voortdurend met zichzelf. Want als hij zijn fantasie eenmaal in de praktijk zou brengen, is het geen liefde meer, maar misbruik. Dat spanningsveld roept zo

veel boeiende vragen op dat het me leuker lijkt om daarover te schrijven dan over een gewone liefde. Maar goed, wie weet waar mijn volgende boek over zal gaan? (*lacht*)"

Jamal: "Het is de samenleving die uiteindelijk bepaalt wat een afwijking is. Waar komt pedofilie vandaan? Ik weet het niet, het zal ook wel van geval tot geval verschillen. Maar het blijft een feit dat er steeds mensen zijn die een grote aantrekkingskracht voelen tot een groep verboden anderen."

Inge: "Iets wordt een psychische stoornis wanneer het afwijkt van de normen van de cultuur waar iemand in leeft en wanneer het daarnaast schadelijk is voor jezelf of anderen. Ervan uitgaand dat pedoseksueel gedrag schade toebrengt aan kinderen is het dus, universeel gezien, een stoornis. Maar wat het criterium van de culturele norm betreft, wijzigd dat natuurlijk door de tijd heen. Veel pedofielen verwijzen graag naar de 'oude Grieken', waar seksueel contact tussen volwassenen en kinderen of pubers normaal was. Toch denk ik niet dat er ooit een tijd of cultuur is geweest, of zal zijn, waarin het als niet-gestoorde wordt gezien wanneer volwassenen kicken op seks met baby's. Dat staat heel ver van onze opvat-

ting van liefde en seks als iets wederkerigs."

Jamal: "Dan zit je meer richting bestaliteit: wezens zonder taal of zonder de mogelijkheid om hun wil uit te drukken, dat heeft helemaal geen raakvlak meer met de liefde."

Hoeveel moed moet je hebben om als schrijver een van de grootste taboes aan te pakken?

Jamal: "Het is meer fascinatie dan moed. Bij mij had het te maken met een man die ik kende, een brijlante geest, maar in ieder gesprek verdigde hij steevast minstens één keer het recht op pedofilie. Een heel extreme figuur, die wel model stond voor mijn hoofdfiguur. En ook omdat pedofilie nogal wat raakvlakken vertoont met andere maatschappelijke discussies waarin angst en hysterie welens de bovenhand durven te krijgen."

"Dat is ook een mooie invalshoek, om dat mechanisme te onderzoeken. Het was niet voor het thema zelf dat ik moed nodig had, wel om zo veel verschillende stijl oefeningen en taalregisters te bespelen. Als ik ergens bang voor was, dan wel dat het boek vanwege de vorm neergesabeld zou worden. Omdat mensen het niet zouden begrijpen. Is gelukkig niet gebeurd."

Inge: "Bij mij begon het bij een fascinatie voor iemand over wie ik een psychologisch verslag moest maken. Wat me fascineerde, was de worsteling van de man met zichzelf. Hij wilde niet langer pedofiel zijn, was in therapie, verafschuwde zichzelf, hanteerde dwangmatige controlemechanismen om zich in bedwang te houden. Hoe snij je iets uit jezelf wat toch wezenlijk iets van jou is?"

"De kloof tussen de beleevingswereld van die man en de therapeutentaal die hij voortdurend te horen krijgt. De kramptachtigheid waarmee hij het erger maakt, de spanning die dat bij hem veroorzaakt. Hoe zou het zijn om hem te zijn, ging ik me steeds meer afvragen. En dat kon ik beter kwijt in een boek dan in een verslag, waar je verplicht bent wetenschappelijke afstand te houden."

Jullie tonen allebei enorme empathie voor jullie hoofdfiguren. Al haat de ene zichzelf, en verdedigt de andere wie hij is. En jullie slagen erin me begrip te doen krijgen voor allebei. Heel straf.

Jamal: "In het boek staat een tirade

van hem om zich te verdedigen, waarvan nogal wat mensen me vertelden dat ze op de rem moesten gaan staan om zich niet door hem te laten overtuigen, ja."

Inge: "Het helpt dat we allebei zo iemand gekend hebben, bij wie je erg dicht op de huid hebt gezeten. Ik heb zijn worsteling niet zelf gevoeld, maar je komt toch dicht in de buurt. Je ziet ook zijn zorgzame, gevoelige kanten, je kunt hem niet langer als het 'pure kwade' zien. Je ziet hem ook lijden. Het is toch niet meer dan menselijk dat je dan empathie voelt?"

Jamal: "Het is ook een levenshouding. Wil je de confrontatie aangaan met leuke dingen, gedrag dat je niet begrijpt, of wil je je daarvoor afsluiten en het alleen maar veroordelen? Net zoals mensen terroristen gemakkelijks halve afdoen als gestoorde geesten. Daar kom je ook niet verder mee. Mij lijkt een poging tot begrip altijd beter voor het oplossen van een probleem."

"Niet dat ik kant-en-klare oplossingen heb, maar ik denk wel dat je te gegangspoorren moet zoeken bij iemand, wil je tot een gesprek komen. Literatuur is zo veel interessanter als ze geen antwoorden oplegt, maar juist het probleem zo scherp mogelijk schetst. Moet je vrijgelaten pedofielen verketteren en uit je buurt wegzagen, zoals Nederlanders meestal doen, of laat je ze, zoals Canadees onderzoek zegt, beter begeleiden door de buurt? Je hoeft hen niet aardig te vinden of op de koffie te vragen, maar normaal contact blijkt tot veel minder recidivisme te leiden. Begrip is veel gevraagd, maar hen tot de duivel verklaren helpt ook niet veel."

Jullie zijn allebei psycholoog van opleiding. Helpt die opleiding om je empathisch op te stellen of kozen jullie ze omdat jullie al empathisch waren?

Inge: "Ik heb dat altijd wel gehad, fascinatie voor mensen die anders handelen of denken dan ik. Ik wil weten hoe dat komt en hoe ze in elkaar steken. De studie, waar je met heel andere mensen geconfronteerd wordt, versterkt dat nog eens."

Jamal: "Ik ben er inmiddels mee gestopt. Ik vond de twee beroepen moeilijk te combineren, ze tappen uit hetzelfde empathievatje."

Inge: "Ik vind het wel fijn om het nog allebei te doen. Het blijft inspirerend. Het is heel dubbel: soms

snak ik ernaar een paar maanden te kunnen doorschrijven, en tegelijk vrees ik dat ik dan mijn werk zal missen."

Jullie hebben ook allebei wat met het motto van Albert Camus dat Inge gebruikt, de mens die de wereld een vraag stelt en nergens antwoord krijgt. Omdat, alle begrip ten spijt, er soms gewoon geen verklaringen zijn.

Inge: "Precies, dat is net wat Albert Camus ook zo prachtig beschrijft in *L'Étranger*, over een moord waarvan nooit duidelijk wordt waarom die gepleegd is."

Jamal: "Niet erg toch? Meestal is de vraag veel interessanter dan het antwoord. Dat is net de mythe van Sisyphus, waarin Camus die vraag stelt. Net in het pogen de top te bereiken, de vraag te stellen, ligt de zingeving voor de schrijver. Als je de top eenmaal bereikt hebt en het antwoord hebt gevonden, is er geen moer meer aan (*lacht*)."

Zou een roman schrijven over reguliere liefde hierna niet banaal zijn?

Inge: "Nee! (*gelacht*)"

Jamal: "Ook dat kan ontzettend interessant zijn. Ook in *Een honger* gaat het, in wat voor mij de meest geslaagde passages zijn, over de passievolle liefde die er ooit was tussen

'IK BEN VAN DE MONOGAME, GROTE LIEFDE, EN IK BLIJF DAT. ALLEEN IN DE LANGE RELATIE KUN JE DIEPER GAAN'

JAMAL OUARIACHI

Alexander Laszlo, lang voor hij van pedofilie beschuldigd werd, en zijn ex-vriendin, die nu zijn levensverhaal opschrijft. Een liefde die brutaal ten einde kwam toen Laszlo werd gearresteerd."

Liefde is voor velen een symbiose, de volledige overgave. Terwijl het bij jou, Jamal, tegenpolen zijn die elkaar aantrekken en afstoten. De passionele liefde is ook een foute man.

Jamal: "Het kan allebei, nee? Ik heb in mijn boek 25 een vrouw in één etmaal vier keer over dezelfde liefde laten vertellen, en het is telkens een ander verhaal, een andere verhouding. Liefde kan alle kanten opgaan, en daar verwonder ik me ook over in mijn eigen leven. Al mijn relaties waren anders, en maakten de volgende relaties anders. Zodat je vaak terugkijkt, denkt: 'Jezus, was ik dat echt toen? En waarom was dat dan?'"

Inge: "Heel herkenbaar, ook dat je verschillende rollen kunt hebben. De luisteraar: de regelaar, de initiatiefnemer, de verzorgende, de ontvangende."

Jamal: "Je denkt dat je een constante persoonlijkheid bent, en dat blijkt telkens niet te kloppen."

Benjamin Disraeli zei ooit: het praktische aan kalverliefde is dat

het de enige is waarvan je denkt dat ze nooit zal eindigen.

Jamal: "Maar voor die illusie leef je toch?"

Inge: "Je weet in je achterhoofd wel dat het niet verzekerd is, maar je begint er toch elke keer aan met die hoop. Waarom zou je er anders aan beginnen? Het is niet omgekeerd, denk ik: het verdriet is nooit groter dan bij de eerste breuk, omdat je die nooit eerder ervaren hebt. Het is net de kunst om na de angst en de verbittering opnieuw het geloof in de illusie te herwinnen, anders maak je iedere nieuwe liefde toch onmogelijk?"

Jamal: "Ik ben ook een onverberlijke romanticus, ik wil ook blijven geloven in de illusie, al is dat deze dagen redelijk onnodig. In alle bladen wordt hier nu monogamie als een relic van een verleden weggezet, beknellend, verstikkend en blablaba. Nee, er wacht ons een stralende toekomst in de polyamorie, het hebben van verschillende liefdes tegelijk. Omdat Simone van Saarloos daar nu toevallig een boekje over heeft geschreven. Ga toch weg. Ik ben van de monogame, grote liefdes, en ik blijf dat. Ik hou niet van korte relaties, pas in de lange relatie ontdek je veel dingen, kun je dieper gaan."

Inge: "Ik doe mee. In de praktijk zou het voor mij niet werken, ik ben ook die romantische die naar de symbiose zoekt. En ik ben ook veel te jaloeers: dat ik verschillende liefdes tegelijk zou hebben, tot daar aan toe, maar je partner ook? Nee toch? (*lacht*)."

Jamal: "Al die mensen die zo lekker grunbergiaans bezig zijn illusies door te prikken: doodmoe word je ervan. Da's het grote cliché van deze tijd. Ik vier liever de schoonheid van de grootse illusie. Romantiek hebben we nodig. Punt."

Inge Schilperoord, *Muidhoofd*, Podium, 224 p., 17,50 euro.

Jamal Ouariachi, *Een honger*, Querido, 588 p., 19,99 euro.